

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 506.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796475712080/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- da. adelsdame Birgitte Thott udgav 1658 en da. oversættelse af den rom. filosof Senecas (3-65 e.v.t.) værker. – *Senecus*: Marthes fejl for: Seneca.
- 76 *forloren Søn*: fortabt, fordærvet søn, udtrykket henviser til Jesu lignelse i Luk. 15,11-32. – *Dame tres celebre (...) Franca*: ukorrekt fr.: meget bekendt og vidt berømt dame i Frankrig. – *A Monsr. Monsieur (...) la Fleche*: fr.: til Hr. J.d.F., adelsmand & storfavorit af Fru la E; i senere udgaver (fra 1724, 1731 og 1743) har Holberg tilføjet flg. titel til Mme la Fleche: »Courtisane tres renomée, dans la cour de France» (*Saml. Skr.* (se bibliografi s. xxx) XVIII, p. 146); hermed vindes den komiske pointe, at Jean ikke klargør sig betydningen af ordet »kurtisane» (: mondæn prostitueret), men lader sig blænde af ordets oprindelse af fr. cour: hof.
- 77 *Je suis (...) Copenhagen*: fr.: jeg er Deres J.d.F., parisisk adelsmand. København. – *18. Majus*: lat.: 18. maj; månedens lat. navn er efter tidens brevsik.
- 78 *en Stilling*: en smule, »en klats». – *Abe-Spil*: narrestreger. – *Elben*: Holstens og dermed det da. monarkis daværende sydgrænse. – *Scaven*: Skagen.

Jeppe paa Bierget

- 79 *Bierget*: hvilken lokalitet der kan være sigtet til med dette stednavn har været omdiskuteret, men intet forslag har kunnet opretholdes med sandsynlighed (jvf. Carl S. Petersen: *Holberg i Sorøgnen*, (1924), s. 5-10); der er da blot tale om en opdigtet (fiktiv) landsby et sted på Sjælland.
- 80 *M.*: forkortelse for r.: Monsieur: hr. – *Gram (...) Schou*: navnene på de skuespillere, der medvirkede ved komediens førsteopførelse. – *Mad.*: forkortelse for fr.: Madame: fru.
- 81 *Herret*: herred, landområde under samme (juridiske, delvis også kirkelige) administration. – *Hr. Poul*: præsterne betegnedes i sognet med hr. + fornavn. – *Land-Gilde*: fæstebondens afgift til herremanden (godsejeren) for brugsret til jorden. – *Offier*: menighedens foreskrevne pengegave til præst og degn ved højtiderne, reelt en kirkeskat. – *Boerskab*: indbo, bohøve. – *stog sig om Munden*: udtryk for forlegenhed. – *Ridefogden*: herremandens godsförvalter. – *Ritualen*: bog indeholdende forskrifter for gudstjenesten og for kirkelige handlinger; her gælder det vielsestritalet, som citeres i den flg. sætning. – *derimod*: på den anden side. – *Fæstebrev*: kontrakt mellem fæstebonde og godsejer; herved fastsættes fæsterens brugsret til jord